Ч. 76. Львів, середа дня 5. цьвітня (23. марця) 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: **в Австриї:**

на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакциї ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Оссолїньских ч. 11. партер** (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Социялїстичні і радикальні сторонництва а вибори до державної ради.

(△) Ледво проголошено урядово розвязанє державної ради, а вже всякі сторонництва приготовляють ся до виборів.

Особливо крайні живла всяких відтїнків, социял-демократи і радикали ріжноіменні готовлять ся до бою і добувають ріжнородного оружя, щоби осягнути як найбільші успіхи. „Весела війна“ назвав виборчі змаганя головний орґан австрийскої социяльної демократиї, розярений на правительство задля розвязаня державної ради, а хоч вибори не все є веселі, всеж таки є они до певного степеня війною в ріжних видах почавши від бою на слова аж до бою на пястуки а деколи виїмково і до поважнїйшого оружя. Очивидно в тім бою передують найбільші крикуни і ревуни, найзавзятїйші силачі і звичайно такі, що своїми язиками готові не тілько володарів скидати з престола, але навіть самого Бога з неба, осягають найлїпші успіхи. Особливо при загальнім, рівнім і тайнім виборчім праві не осягають більшости найрозумнїйші поміж виборцями, а до найлїпших успіхів доходять часто найбільші крикуни і ревуни, що уміють обіцювати грушки на вербі і золоті гори, та не перебирають в способах, щоби тілько дійти до своєї мети.

Яка мета социялїстичних аґітаторів і взагалї всяких крайних живел, се загально відомо. Доволї глянути на події, які розгривали ся так недавно у Франциї, Портуґалії й Іспанії, а можна впевнити ся, як ми се не давно на основі власних признань социялїстів в Німеччинї зазначили, що социял-демократия є тілько передовою сторожею всякого перевороту суспільного і державного ладу, підорваня підвалин Церкви і держави і перестрою суспільного і державного ладу після своєї проґрами. Взірці такого социялїстичного ладу бачимо в наведених в горі державах.

Нїчого отже дивного, що тепер коли починає ся виборчий рух, всї инші сторонництва в Австриї готовлять ся, щоби спинити розріст социялїстичного і радикального табору ріжних відтїнків і до того готовлять ся не тілько т. зв. „клерикальні“ сторонництва але й хлїборобскі та т. зв. „вільнодумні“,

Якеж становище повинна заняти руска суспільність супроти социялїстичних і радикальних сторонництв? Доси у нас доволї рівнодушно глядїла суспільність на те, як социялїстичні і радикальні змаганя вдирали ся не тілько в міщаньску хату, але й під сільску стріху, а оправдувано сю рівнодушність тим, що сї социялїстичні і радикальні провідники уміли свої змаганя убрати в национально-руский одяг. Але яку вартість дійсну мав сей национально-руский одяг, видно з того, що рускі социяльні демократи в потребі робили всякі патриотично-польскі „шопки“, а тим складали несхитний доказ, що сей одяг є тілько покришкою зовсїм инших змагань.

Алеж так само від социялїстичних змагань нїчим не ріжнять ся наші радикали, бож їх січовий атаман прилюдно і виразно заявляв, що програма їх така сама, як і социялїстів мимо всяких січових прапорів і лент з рускими красками. Наші добрі селяни дають ся ловити на таку вудочку патриотичну, а коли до того ще голосять радикальні аґітатори і посольскі кандидати всякі обіцянки про роздаговуванє лїсів і полонин, то й вірять, що аж ті радикальні проводирі заведуть справдешній рай на землї. „Тамтой пан дуже гарно говорить, казали селяни при останних виборах про д-ра Голубовича, але ми таки будемо голосувати на Остапчука, бо він богато обіцює!“ Тепер же можуть пересьвідчити ся, що всї ті високопарні обіцянки єго, а так само атамана Кирила і всїх єго товаришів, се нїчо иншого, як замилюванє очий легковірним людям. Тимто инші селяни повинні тверезо оцїнювати такі „грушки на вербі“, а наше духовеньство має нагоду тепер вказати своїй пастві, який вислїд, які придбаня принесли всякі радикали своїм виборцям.

Молода Україна.

Так часто чуємо справедливу гадку, що яка молодїж, така будуччина народу, і проте так мало коли займаємо ся нею. Чуємо про неї тілько принагідно, коли повстає против теольоґічного факультету, або коли боронить унїверситетскої справи з народного становиска і як до справи, маємо жаль, або поважанє для неї, однак справдї знаємо її дуже мало. В души кождий з нас найбільший приятель сих, звичайно бідних молодців, що гірко доробляють ся хлїба і у важних справах, як ось в унїверситетскій, готові на жертву з власною шкодою, — і при тім, нїгде правди дїти, кождий з нас чує жаль до них, що они нераз так неосторожно, без розваги беруть ся рішати справи, до яких крім відомостий з ґімназиї треба знати ще і сьвіт і житє і людий. Наша молодїж нераз заявляла свої думки і на вічах і у своїй часописи — і треба сказати, що сими думками не все можна було тїшити ся. Було в них часто так багато „недовареного“, що красше було би, колиб молодїж з ними не виривала ся. А ще, на біду, зачислено студентство також до тих, про кого у нас „не випадає“ нїчого прикрого сказати; можна лише хвалити, хоч би з того й не було хісна.

Тим відраднїйше почути хоч деколи розважний голос про наших студентів, як ось у „Нашій Школї“ 1911. т. І. думку д. В. Панейка про орґан „Українського студентского Союза“, що зве ся „Молода Україна“. Д. Панейко має відвагу те написати, що думає і каже: „Се вже втретє за останнїх десять років розпочало ся видавництво орґану молодїжи під тою самою назвою і вже третє видавництво се перепинило ся, не сповнивши завдань, які сповнити наважували ся кождочасні єго редактори. Тай — і се ще гірше — вже втретє провідники нашої молодїжи підходять до видавництва свойого з тої самої мертвої точки, а перериваючи виданє, лишають глядачеви вражінє, що „мертва точка“ таки остала мертвою, темний пункт — нерозясненим. На мертвій точцї станув сьвітогляд української молодїжи, в мертвім шабльонї закостенїли єї ідеї і ідеали. Десять років бурхливого, богатого змінами й досьвідами нашого національного житя і — все »на ефтом самом месте!« Дивно казати: хоч нові люди приходили і відходили, то молодїж лишила ся та сама. „Майже“, — бо обнижив ся розмах єї, а те, що десять лїт тому могло ще манити молоді серця, нинї виявило вже свою житєву, громадяньску, національну безвартність. Якимсь неозначеним, від суспільно-економічних наших відносин відорваним „социялїзмом“, підпущеним раз социяльно-демократичною, то знов анархістичною фразеольоґією, розпочало ся перше число „Мол. України“ перед 10 роками, і таким же „социялїзмом“ покінчило ся останнє число відновленої „М. України“ в минулім роцї. Неглибоке, таке неглибоке, що пальцем дна єго торкнути можна, вільнодумство — там і тут. Ідейна відорваність молодежи від социяльної й економічної дійсности хлїборобского народу; невмілість мірити суспільні кличі мірою практичних потреб і користий свого народу; нездібність поза нахапаними з чужих ідеольоґій фразами сотворити собі питому концепцию своєї национальности і национальної боротьби за істнованє — ось що має спільне нова „Мол. Україна“ з давною тай — на жаль — в аж за великій мірі спільне з пануючим у нашій суспільности настроєм, якому кривди певно не зробив би той, хто приклав би до нього відомий з історії польскої полїтичної блуканини термін — „тромтадратії“.

По такій загальній характеристицї, д. Панейко вказує дуже влучно на громадяньску, національну і наукову безвартність, а то й шкідливість ріжних статий у „Мол. Українї“, які є висловом думок молодежи. Отже „годує ся“ молодїж зовсїм невідповідними статями Кропоткіна; в унїверситетскій справі ставить засаду, що мета теперішнїх єї заходів — „загнати противника в безвихідне, примусове положенє“ (хто кого заг. ав?); практична і розумна ческа молодїж робить на нашу вражінє філїстрів і карієристів; справи знесеня богословского виділу — се на думку „М. Укр.“ — одна з найсильнїйших та найкрасших сторін зїзду молодежи і взагалї »культурна боротьба« против церкви і релїґії — „найважнїйше“ домаганє нашого житя і т. д. і т. д.

Д. Панейко вказує цїлком слушно, що дораджувати народови, щоб він зрікав ся користий з того незмірного жерела етичного ідеалїзму, яке бєть ся в релїґії, се не поступ і не новітна думка і несучасна наука, бо та сучасна наука вчить тепер пошани для релїґії, а наша молодїж переживає тимчасом думки, які в инших народів уже давно викинені за поріг.

„Що доробок Мол. України такий марний — каже ще д. П. — сьому винні не тільки студенти і професори, але і старша наша суспільність, яка доси не зуміла визволити ся від через край високого таксованя всїляких прояв фізичної і умової буйности в громадскім, полїтичнім, студентскім житю, — винні врештї ті люди серед нашої суспільности, котрі, розуміючи, яку необчислену шкоду мусить нашій національній культурі принести вихованє цїлих поколїнь молодежи в пустомельстві і неуцтві, не зуміли знайти собі шляху до молодих голов та повернути молоду енерґію до постійної й систематичної самоосьвітної роботи.“

Тверезі слова д. Панейка справдї гідні уваги і застанови. Коли »Руслан« нераз висказував подібні гадки, стрічав ся зараз з нахабством письменників, що закидували єму ворожнечу до молодежи або й ще гірші наміри. Нас тїшить, що вже і люди не з нашої „парафії“ мають відвагу, сказати молодежи свою думку, не скриваючи правди. Се є тисяч раз красше і розумнїйше і пожиточнїйше, нїж величанє і жалуванє молодежи, коли вже запізно.

Чи справдї псевдоклерикали?

(З кругів духовеньства).

Про статї, які появляють ся від часу до часу в „Дїлї“ під заголовком „з духовних кругів“ або з підписом „сьвященик“ висказав ся раз Ексц Митрополит Шептицкий, що „їх пише хиба якийсь жид“. Се нехай прийме до відомости також і автор статї „Псевдоклерикали“, що підшиває ся під авторитет Ексц. Митрополита. Сьвященик не міг би хиба містити в дневнику о звіснім ворожім напрямі против віри, Церкви, церковної єрархії нїяких калюмнїй на своїх собратів а тим більше на епископів, сьвященик не найде слів оправданя на поставленє поруч Божественного Спасителя великих імен Будди і Толстоя!

Автор „Псевдоклерикалів“ хотїв би, щоби загал руского духовеньства оставав і дальше під виключною командою псевдо-лїберального напряму, всїм иншим відмовляє він права до назви правдивих слуг Церкви і вірних синів свого народу, він виповідає їм »безпощадну боротьбу з зелїзною консеквенциєю«. Се не новина! Така боротьба веде ся вже від давна, але мимо того сам автор констатує, що навіть „псевдоклерикальний“ напрям починає плисти щораз ширшим руслом серед нашої суспільности“. Може з часом і псевдоклерикали научать ся бути і правдивими клерикалами, а против таких чей шан. автор статї „з духовних кругів“ вже не буде мати що замітити, може навіть і сам до них пристане. Бо сьвященик, коли він справдї є правдивим слугою Церкви і вірним сином свого народу, хиба не може бути неклерикальним. Клерикальний, значить вірний католик в противставленю до безвірних, т. зв. „вольнодумних“, буддистів і т. д. Клерикальним є сей, що шанує свою духовну власть і признає духовеньству єго права в житю народнім, в протиставленю до всїх тих, які деморалїзують суспільність підкопуванєм поваги своїх епископів, які виступають ворожо против дїяльности духовеньства, нищать єго вплив на народ, підкопують віру і авторитет Церкви і т. д. А того рода дїячів є між Русинами цїлий леґіон.

Клерикальним в полїтичнім значіню є той, хто не помагає радикалам, псевдолїбералам, социялїстам, провідникам народ.-демокр. партиї і т. п. в їх роботї, зверненій також против основ християнїзму і против Христової Церкви.

Клерикали хотять, щоби цїла руска суспільність була перенята духом католицким як в житю приватнім, так в житю публичнім; — хотять, щоби також і сьвітска інтелїґенция зачисляла себе збитою фалянґою до вірних синів своєї Церкви (отже не лише до синів народу без церкви або против церкви) і щоби ті сини народу бодай не паралїжували працї духовеньства над релїґійним просьвічуванєм і уморальненєм народа.

Що більше,... клерикали раді би приєднати всю сьвітску інтелїґенцию до працї над культурним піднесенєм народу в християньских орґанїзациях, що мають на метї переводити в житє заповідь Христову про чинну любов ближнього. Читальнї, Січи, Бесїди і т. п. в понятю клерикалів не повинні мати тенденций ворожих інтересам Церкви і віри. Так розуміє свою ролю в працї над культурним піддвигненєм свого народу прим. сьвітска інтелїґенция в Познаньщинї, так працюють і Словінцї на поли християньско суспільної орґанїзациї свого народу. Чи така гармонїя суспільної працї духовеньства і сьвітскої інтелїґенциї мала би може бути специяльно у Русинів шкідливою?

Клерикали мусять дбати і про се, щоби рускі християньскі родини передали своїм дїтям як найдорозшу спадщину, основи християньского сьвітогляду і мусять рішучо поборювати все, що сему стоїть на перешкодї. Чи вихованє молодежи в „вільній школї“, чи веденє доростаючої сільскої молодежи в січових орґанїзациях покрою Трильовского, чи лектура всякого рода „Запорожцїв“ і т. д. пособляє релїґійному житю і культурному розвиткови будучого поколїня, нехай на се відповість сам автор псевдоклерикалів.

Клерикали не можуть рівнодушно приглядати ся, як зі всїх боків, — в пресї, в письмах і в стоваришенях — „неклерикали“ нападають на віру, на Церков і на єї слуг; з тими противниками мусять клерикали станути до боротьби і мусять їх побивати їх власним оружєм, то є старати ся о свою власну пресу, видавану в дусї християньскім,

старати ся о відповідні видавництва — так само патриотичні — але без закраски антирелігійної, подбати про закладанє стоваришень і комітетів, в яких культурна і патриотична робота процвитала би на ґрунті правдиво християньскім.

Вкінци, коли клерикали бачать, що керму політичного житя в народі захопили в свої руки люди о напрямі ворожім вірі і Церкві, то чи не мають они права беречи найвисшого добра народу, чи не мають они обовязку хоронити нарід перед такими репрезентантами, які явно виступають против віри і ділають на шкоду Церкви, та котрих як таких можна зовсім сьміло назвати не лише псевдо-патриотами, але впрост ворогами свого народа.

Над сим всім нехай би ш. автор з „духовних кругів“ добре застановив ся, а може тоді єго опінія про так ним названих псевдоклерикалів не буде так некорисною, щоби їх пятнувати аж в „Ділі“ перед форум всїх вольнодумних антиклерикалів.

Г.

По купецки чи бюрократично.

(§) На сю тему мав недавно у Відні правительственний радник професор др. Йосиф Ґрунцель в домі купецтва при площі Шварценберґа вельми займавий відчит, який вислухали з рівним інтересом і одобренєм не тільки численно зібрані представники промислу й торговлї, але й учасники висшого державного урядництва.

Др. Ґрунцель пояснив наперед суспільну ріжницю помежи станом купців і торговельників а званєм урядників, з яких перший цінить ся серед суспільства задля своїх маєткових успіхів, а другий вибив ся більше своїм нїби-упривилеєним становищем. Давнїйшими часами не заживав купецкий стан нїяко поваги нї пошани у загалу, ба й уважали єго загально неначе станом якихсь обманців. Нинї довело купецтво і торговля до зміни в тих поглядах. Купецтво і торговельний звичай здобули собі належну пошану у загалу суспільства і навіть промисловець рахуючий по купецки, приходить чимраз більше до значіня, коли рівночасно єго ділові суперники, що не ведуть своїх діл по купецки, постепенно нидіють і щезають з видівнї.

Подібно як в станї торговельників наступила і в урядництві згодом велика переміна. Колись був урядник виключно слугою свого володаря дотичної країни чи держави, нинї сповняє він свою службу для загалу, — але всеж таки зберіг він деякі урядничі нїби-привилеї, що ставлять єго поза чи понад тим загалом. Ті привилеї становлять певну притягаючу силу серед кругів глядаючих місць, так, що одиниці, які і в инших званях, поза державною службою, легко найшли би занятє — вступають до державної служби і держава, що платить своїх урядників значно гірше нїж торговля й купецтво, находить мимо того навіть більше кандидатів, нїж може дійсно примістити.

На жаль ся многота кандидатів до державної служби, що бажають добити ся зовсім певного хлїба, хоч і при меншій платнї, доводить до того, що держава не платить зовсім початкових робітничих сил і ставить до убігателїв чимраз то висші вимоги. Те нїби-упривилеєне становище і забезпечений державних хлїб на будуче доводить до зовсім неприродних суспільно-господарских відносин, що держава, сей збірний загальний підприємець не платить за чинитьби для себе або зовсім або гірше, нїж підприємства чи заводи приватні, а мимо того дістає доволї робітничих сил.

Опісля порівнував прелеґент управу й веденє приватних і державних підприємців. Приватний підприємець руководить ся перше всего тою цїлию, аби зі свого підприємства добути як найбільший дохід і зиск і на те змагає він до поширеня свого дїла і старає ся помістити в нїм і більшу скількість оборотової істини (капітала).

В державних підприємствах єсть оно инакше. Правда, глядить ся і в державній управі також точно на те, аби нїякого сотика не хибло, державні підприємства провірює ся як найосновнїйше, але на дїлї не руководить ся держава у своїх підприємствах зиском і рідко добуває з них дохід, бувають навіть і грубі недобори, як от в управі державних зелїзниць, бо з одного боку змагають ся без впину видатки на контролю, а з другого — з огляду на ощадність — робить держава по змозї мало вкладів і уникає навіть конечної підвишки закладної істини — для дотичного підприємсва.

І тут виступає наглядно той брак купецкого змислу а непрактичний, ба і шкідний дїлу бюрократизм. Виходить нїби на те, що, коли приватна людина поставить пр. млин, то хоче в нїм молоти муку і мати з того належний маєтковий хосен. Колиж той млин належить до держави, то сей підприємець вдоволить ся самим тарахкотом колїс, а дїлом самим і хісном не журить ся.

Коли приватний підприємець змагає рішучо до того, аби управу свого дїла уладити по змозї як найдешевше і як найдоцїльнїйше — то видатки на веденє державних підприємств збільшають ся без впливу з року на рік, очевидно задля схибленої системи в управі, а до хосенности, рентовности таки годї довести те дїло.

Не згадуючи про управу державних зелїзниць, можна вказати на примір у зарядї почт, де на головній почтї у Відні основано окреме бюро, в якім сотки урядників перечислює давні почтові перекази, отже занимає ся зовсім безхосенною роботою, якої всеж таки конче потреба для провірки. Але вислїд тої муравлиної працї хиба такий, що цїлий той штаб найде в роцї якусь там забуту корону.

(Конець буде).

З виборчого руху.

„Пора, пора душой смириться, надъ жизнью ничего глумиться“ порадили би ми ворогам християньских суспільників із „Дїла“. Нїчого не поможуть дешевенькі видумки-клевети про союз християньских суспільників із старокурсниками москвофілами, навіть своїх власних читачів, що дивлять ся критичнїйше на сьвіт, не переконають пани від „Дїла“ про якісь алїянси Бог зна з ким. Хоч річ зрозуміла і ясна, що протирусланівский клеветничий похід має своє жерело в страху о втрату кількох посольских мандатів, до яких єдино люди „пущені“ цензурою „Дїла“ мали досї претенсиї — та „надъ жизнью ничего глумиться“. Оборонцї национал-демократичного стану посїданя мусять таки помирити ся із живою дійсностию і признати право на житє розвиток також противникам жидівского лїбералїзму.

Та перейдїм від национальних демократів, які на нинї (4. цьвітня) заповіли збори Ширшого Народного Комітету і наради бувших парляментарних послів, до наймолодшої орґанїзациї, але найскоршої до посольских мандатів, до орґанїзациї староруских москвичів, що вже у вчерашнім „Галичанинї“ (ч. 66) проголосили слїдуючі кандидатури: на округ 57. (Стрий-Жидачів-Бібрка ітд.) о. Василь Давидяк; на 62. округ (Жовква Рава руска-Яворів ітд.) д-ра М. Короля; на 63. округ (Золочів-Камінка-Перемишляни ітд.) д-ра Н. Глїбовицкого. Крім сего візвав видїл „Гачицко-русской Рады“ мужів довіря із 51. округа (Сянік ітд.), 54. округа (Турка ітд.), 55. округа (Долина ітд.), 56. округа (Коломия ітд.), 59. округа (Станїславів ітд.), 64. округа (Львів ітд.), 65. округа (Броди ітд.), 66. округа (Рогатин ітд.), 67. округа (Ярослав ітд.), 68. округа (Тернопіль ітд.), щоби в як найскоршім часї поставили конкретні предлоги що до кандидатур в згаданих округах. Вкінци візвало мужів довіря до переведеня орґанїзациї до виборів. Стілько старокурсники.

Новокурсні москвичі ще мобілїзують ся і вигрівають свої пляни на сонци, що розкине свої проміня в грошевих пособіях. На всї вісти, які кружили доси в пресї що до новокурсних русофільских кандидатів, реаґують они в „Прикар. Руси“ в той спосіб, що всї ті вісти ще передвчасні і неправдиві тому, що управа партийна не розглядала ще виборчих кандидатур і не видала ще нїяких рішень в тім напрямі.

Вельми цїкаві є пляни українських радикалів. Як доносить „Gazeta narodowa“ (ч. 77.) рішили радикали поставити всюди своїх кандидатів, лише в тих місцевостях, де они є в незначній меншости, будуть підпомагати кандидатів национально-демократичного сторонництва. До вибору станутъ всї дотеперішні посли і в тих самих виборчих округах, а крім сего будуть поставлені три або чотири кандидатури радикальні в сих округах, де змагати ся будуть між собою москвофільскі кандидати.

Українські социяльні демократи справдї в дуже прикрім положеню. Обидва дотеперішні посли не мають в своїх виборчих округах найменших виглядів на успіх. П. Остапчук супроти знеохоти виборців до єго політики в парляментї, як зачуваємо, не буде навіть кандидувати. Рівнож п. Вітик восить ся з гадкою проклямувати себе „принцом“ в инших сторонах, де ще люди мало знають про социялїстичну бляґу.

В польских виб. кругах зробила сензацию вістка подана в „N. fr. Presse“, що п. Абрагамович не думає більше старати ся о посольский мандат. Що є властивою причиною сеї „Kandidatursmüdigkeit“ не знати.

До сего часу найбільше проявила свою виборчу дїяльність серед польскої суспільности людова партия, зглядно єї найкрикливійший представник п. Стапіньский.

Вже звісний також також речинець виборів для Галичини. В західній Галичинї відбудуть ся вибори дня 13 червця, **а у східній Галичинї дня 19. червця**. Єсли би се мав бути перший речинець виборів в двомандатових округах, то вибори скінчили би ся найскорше дня 3. липця.

Гуртовий процес руских академиків.

На нинїшній розправі предсїдник звертає увагу обжалованим, які вчера видалили ся, що вчера відрочено розправу через неприсутність многих обжалованих. Тому жадає від обжалованих, які доси ще не зложили приреченя, що не будуть виходити без дозволу предсїдника, щоби таке приреченє зложили. Оден з протоколянтів відчитує роту приреченя, почім кількадесять академиків се приреченє підписали. Потім предсїдник оголошує, що за кождий недозволений вихід буде слїдувати арешт. Дальше оголошує ще рішенє, яким заборонює ся обжалованим виходити зі салї і перебувати на коридорах будинку. В дальшім ходї кінчить свої зізнаня сьвідок Бояковский. Між обжалованими пізнає Зелїзняка, Охримовича та Сумика.

На питанє прокуратора сьвідок зізнає між иншим, що бачив польску бльокаду унїверситету. Під унїверситетом а також на коридорах було зібраних чимало польских студентів, уоружених в топірцї. Дальше відповідав сьвідок на питаня оборонців Коса і Евина та обжалованого Вітовского. Наводить, що з Поляків кидали полїнами Дворковский і Янушевский.

Потому приступлено до переслуханя дальшого сьвідка Михайла Юркова, студ. прав. Зараз на початку заявив ся прокуратор за тим, щоби сьвідка не заприсягати, а сему спротивив ся др. Кос. Трибунал рішив сьвідка не заприсягати. Дня 1. липця йшов сьвідок на унїверситет. По дорозї дізнав ся, що на унїверситетї має бути віче. Коли прийшов, віче зачинало ся. Подрібного змісту промови не пригадує собі. З салї вийшов на оклик: „Поляки будують барикаду“. Сьвідок бачив в головнім коридори барикаду, а перед нею кількох академиків. За барикадою видів більше число людий а межи ними службу унїверситетску. З III. салї вийшла більша скількість вічевиків. Вічевики мали палицї, але звернені в долину, як до проходу. Сьвідок видів також, як з III салї тягнено лавки в напрямі головного коридора, однак не бачив, щоби з них ставлено барикаду.

В головнім коридори сьвідок не був. Чув лише з більшого коридора гук падаючих полїн а потому стрілів. По упадку Коцка на хвилю стрілянина устала а потому начала ся знова.

Коли входила полїция, сьвідок пішов в головний коридор і станув коло Коцка, який лежав головою звернений до бічного коридора. Разом з Михалїчком найшов в II. салї капелюх бл. п. Коцка, який нинї аґноскує. Потому відповідає на питаня прокуратора і і обор. Старосольского каже, що від часу подій аж до ревізиї сьвідка минуло з 4 години. Д-рови Евинови відповідає, що у Коцка не бачив в руцї нїякого оружя. Сьвідок пригадує собі, що студенти-Поляки заявили радн. Рибіцкому: „My nie pozwolimy, ażeby Pan radca na polskim uniwersytecie przemawiał po rusku“. Про боївку чув від товаришів, яка мала бути узброєна в револьвери і цюпаґи.

Докінченє нинїшної розправи, яка тривала до 2. год., подамо завтра.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар**. В середу: руско-кат.: Никона; римо-кат.: Вінкентия. — В четвер: руско-кат.: Захария; римо-кат.: Целєстина.

— **Бандитизм „Дїла“.** У вчерашнім (74 числї) »Дїла« появила ся вступна статия п. з. „Ворожі заходи“, яка сьвідчить, що на наших национальних демократах перед виборами скіра терпне. Тому хапаєсь „Дїло“ мерзенних способів, щоби зогидити на чести людий, які сьміють хоть трохи инакше думати, як национал демократи. Специяльно грізними є „християньскі суспільники“, на яких „Дїло“ зливає цебер всякої гноївки, від „рептильників“ починаючи, а на підлих видумках кінчачи. Отже після „Дїла“ ведуть „рептильники“ горячкові заходи, щоби зреалїзувати свої заслуги“ перед Польщею в мандатовій „монетї“, що у Відні „відбули ся переговори між головними рептильниками і польскими міродатними кругами, та що в тих переговорах рептильні панове вже зобовязали ся не ставити остро справи заложеня українського унїверситета й особливе домагати ся, щоб місцем унїверситета був Львів“. На таку мерзенну та ідиотичну видумку могло здобути ся лише „Дїло“, яке знає, що наш нарід з дрожанєм серця вичікує хвилї основаня власного унїверситета і то не деинде, лише у Львові і хиба нема чоловіка між Русинами, щоби думав, або бажав инакше. Але що шкодить виляти таку гноївку на голову п. Ол Барвіньского, чи д-ра Студиньского? Рівнож пише „Дїло“, що відбуває ся „виборчий торг між правительственниками українськими і русофільскими“, щоби засїсти разом в правительственнім клюбі“. І знов найнїкчемнїйша видумка! Ті панове, що перед чотирма роками самі приймили москвофілів до руского парляментарного клюбу і мають сю „традицию“ з давних, дуже давних лїт, сьміють сей заміт зробити п. Барвіньскому, що своїми национальними пересьвідченями не торгував нїколи, як се нераз робили панове з табору і редакциї „Дїла“. А доказом таких пертрактаций мають бути.... спомини Процика, який пише, що підчас виборів 1907 р. русофільский штаб розіслав був до своїх людий тайну інструкцию в справі підпираня кандидатури проф. д-ра Студиньского проти Мих. Петрицкого“. Комічна інструкция і велике єї значінє в повітї, де москвофільский кандидат здобув на 30.181 аж 2218 голосів. От яких арґументів добирає „Дїло“, щоби спасати великого чоловіка, Мих. Петрицкого, та й инших духових велитів від Фолиса починаючи а на Старухови кінчачи. Та ледви чи такими арґументами направить „Дїло“ репутацию своїх послів, яким їх товариш (пос. В.) в статиї „Годї абсентуватись“ закинув недбальство, ледарство і абсентованє. Крім сего закинуло нам „Дїло“, що ми напали на промову пос. Олесницкого, що ми постійно доказували нашу культурну низшість в порівнаню з Поляками, що ми солїдаризували ся з польскою пресою з приводу цїсарских слів до пос. Василька, що в найважнїйших моментах польско-українськоі боротьби ми нападали на український опозицийний табор і тим відвертали увагу від польских, ворожих затїй... Все те такі глупі заміти, що годї на них реаґувати, тим більше, що їх недорічність ми мали вже нераз нагоду виказати... Але вся та лайка, ті низкі підозріваня, ті безличні видумки сьвідчать лише, як конечною є потреба християньско-суспільної орґанїзациї і як єї панове з табору „Дїла“ боять ся. Лише кидайте дальше клеветами, а таку орґанїзацию самі приспішите!

— **Шевченкове сьвято учениць женьскої ґімназиї СС. Василиянок у Львові** відбуло ся вчера о год. 5. по полудни при участи учительского збору, родичів і учениць. На програму концерту зложили ся хори ґімназиясток: Лисенка „Молитва“ і „Ой не гаразд“, Колесси: „Ой Морозе!“, Січиньского „Реве та стогне“ і Вербицкого „Серед поля“, виконані дуже складно під проводом діріґента проф. Форостини. Дуже гарну промову виголосила уч. Шпитківна, за яку зібрала щирі оплески. Добре деклямувала маленька п-а Рибка (уч. I. кляси) Шевченковий „Заповіт“. Єї деклямацию оплескувано грімко. Учениці Твердохлїбівна і Тунівна грали на цитрі Umlauf-а „Weihegesang“ і зневолені були на оплески відповісти наддатком.

Справжний талант виказала в грі на фортепяні п-а Туркевичівна Стефанія, яка відограла Маєра „Gavotte“ і Чайковского „Die Jahreszeiten“. З повним зрозумінєм віддеклямувала уч. Ванївна „Лічу в неволї“ в супроводї фортепяну. Гарно співала п-а Мельниківна Ніжанковского „Атамане, батьку наш“ і Матюка „Цьвітку“, за що нагороджено єї оплесками. Дуже удачну промову виголосив до учениць проф. Карманьский на тему: „Шануймо наших великих людий і йдїм до ідеалу науки і правди“. Живий образ (Україна вінчає вінцем бюст Шевченка, а дїти стоять біля него та співають „Ще не вмерла Україна“) закінчив се гарне сьвято, за яке нехай буде честь Сестрам Василиянкам, Учительскому Зборови і ученицям. Радїємо з сего щиро, бо в добрих руках лежить вихованє наших учениць.

— **Гуцули-актори у Львові**. В селї Красноїля коло Жабя зорґанїзував перед роком тамошний учитель, аматорский кружок театральний, щоби придбати фондів на будову власного народного дому в Красноїлї. Аматори вивчили ся грати „Верховинцїв“ Коженьовского. Спершу давали се представленє лише в поблизкій околицї, тепер же з повним поводженєм обїздять они всї більші і менші міста цїлої Галичини. На конець загостив сей театр і до Львова. Вчера він відограв „Верховинцїв“. Саля „Gwiazdy“ при ул. Францїшканьскій, де відбувало ся представленє, була по береги виповнена львівскою публикою, всї крісла були заняті. Свої ролї відограли актори добре. Публика була одушевлена, бож бачила перед собою правдивих верховинцїв, ба навіть потомків Ант. Ревізорчука, які дуже добре, з житєм віддали свої ролї. Особливо гуцульскі танцї вийшли з великою бравурою.

— **Шевченкове сьвято в Новім Санчи.** Гурток тамошних Українцїв заняв ся уладженєм в місцевій читальнї „Просьвіти“ дня 11. марця торжественного обходу в память 50-роковин Т. Шевченка. Виголошено дві промови, відчит, відспівано зовсїм поправно кілька хорових пісень і одно сопранове сольо (п. Климовичева) в супроводї скрипки і ґітари. Мимо ріжних перепон сьвято випало дуже величаво і закінчило ся відспіванєм народного гимну.

— **Із Старого Самбора.** (Ювілейний обхід 50. роковин смерти Тараса Шевченка; вибори до ради повітової). Дня 3. цьвітня відсьвятковано дуже величаво в Старім Самборі ювілейний обхід пятьдесятих роковин смерти Тараса Шевченка. Місяць тому назад міска рада майже одноголосно — бо тілько кацап Йосиф Папп не був за внесенєм — ухвалила на внесенє одного радного Русина, щоби в маґістраткій салї засїдань вмурувати памяткову таблицю, на що призначено 100 К. Таблицю марморну замовлено в робітни каменярскій Генрика Перієра у Львові. з вмурувавши її на виднім місци в стїнї, відкрито таблицю дуже торжественно дня 3. цьвітня с. р. о годинї 12½ в присутности ради громадскої і великого здвигу міщан, селян та інтелїґенциї. О. Дан. Лепкий віддаючи міскій зверхности вмуровану таблицю в опіку, пояснив популярно зібраним, чим є для нас Шевченко, яке було єго житє, та чому він для нас так дорогий, подякував радним за прихильність і пошану великого Ґенія, котрого так страхає ся простора Росия, а особливо її правлячі круги. — Вечером того самого дня в салї польского „Сокола“ відбув ся концерт з добірною програмою. Вступне слово дуже краснорічиво проголосив з памяти о. радник Дан. Лепкий подавши погляд на житє-бутє нашого народу по тім і по тамтім боцї Збруча в тім часї, коли Тарас Шевченко народив ся, коли жив і творив; а опісля розповів про той вплив Шевченкової поезиї на нашу мову і лїтературу. Дальшу програму виповнили хорові продукциї кількох вельми удачно виконаних точок під умілою батутою п. Йосифа Білобрама, котрий великою своєю працею і пожертвованєм довів до того, що старосамбірский хор зложений з міщан не засоромив би ся нинї своїм співом і в перворядним містї. Простора саля „Сокола“ була битком заповнена, а кождий з слухачів виходив вдоволений з вечерка.

З кінцем марця с. р. відбули ся в Старім Самборі вибори до повітової ради під нужденним кличем покривати бачно старого видїлу та толєрувати дальше ріжного рода „сделки“. Руско українська листа перепала двома голосами тілько завдяки терророви старости, який всею силою попирає кацапів та хрунїв, напихає до автономії ріжних банкротів та пенсионїстів-урядників. Ба що більше, він навіть не знає виборчою уставу, бо сам диктує, кого мають виборцї покликати до комісиї, сам аґітує та намовляє до голосованя. Взагалї старосамбірский повіт не має щастя до старостів: на сї становища попадають ся такі люди, які своїм поведенєм викликують більше замішанє і ненависть национальну.

— **Шевченкові днї на Українї.** В суботу дня 1. цьвітня відбув ся в Українськім клюбі в Київі лїтературний вечір. П. Яновска виголосила реферат про свої враженя з подорожи в Москву на ювілейне Шевченкове сьвято, а п. Новіцкий реферат, відчитаний на тім сьвятї. Реферат був ілюстрований чарівним лїхтарем.

Дня 1. цьвітня відбула ся о 8. год. вечір в „Клюбі слуг торговельно-промислових підприємств в Київі“ для членів і гостий клюбу розмова про Т. Шевченка.

На 2. цьвітня призначено вечері в честь Шевченка в „Робітничім домі“ і в „Народній чайнї“ в Харкові. Реферати виголосив п. Ткаченко. Чистого доходу з вечера в опернім театрі в Харкові було 700 карб. 525 карб. призначено на памятник Шевченка, а 175 карб. на український відділ ім. Шевченка в Громадскій книгозбірнї.

В Севастополї відбув ся відчит п. Міхоноса про житє Т. Шевченка при поясненю сьвітовими картинами.

— **Пошанованє памяти Т. Шевченка.** В Лубнах гласний городскої думи д. М. Боярский (він гласний і лубеньского повітового земства) на останних зборах городскої думи предложив їй, з нагоди півстолїтя від дня смерти ґеніяльного українського поета Т. Шевченка, відзначити сї роковини відповідним, по можливости пошанованєм єго памяти в Лубнах. Зважаючиж на скупі фонди города, що обтяжений тепер великими видатками на переведенє водопроводу та електричного осьвітленя, він запропонував назвати нову школу в городї, що має будуватись сего року, Шевченковою та заснувати хоч одну стипендию єго імени, принаймнї, в городскій 4-х кл. школї. Дума ухвалила просити городску управу внести під розгляд слїдуючих чергових зборів думи реферат в сїй справі, вказавши найлїпші, на її думку, способи пошанованя памяти. Сї збори мають відбути ся в половинї цьвітня. („Рада“)

— **Бароко на Українї.** Сими днями вийшов з друку VIII. випуск „Исторіи Русскаго Искусства“ Грабаря, присьвячений бароковому стилеви на Українї і Москві Сей випуск звертає особлившу увагу на українську архітектуру. Україн. бароко подїлено на сї статї: „Деревляне будівництво України в Галичинї“, „Синаґоґи в Малоросиї“, „Камяне будівництво України“ і „Гражданьске будівництво України“.

— **Реферат про українську музику.** Дня 27. марця с. р. виголосив (по росийски) в „Громадї“ в Петербурзї проф. Н. Привалов реферат: „Українська музика та думи“. Широко і популярно розказав п. Привалов про початок наших пісень. Багато уваги звернув референт на обрядові піснї, як колядки, щедрівки, Юрскі та купальскі, петрівки та весїльні піснї. Відтак перейшов референт до інтументів; довше задержав ся при кобзї і лїрі, згадуючи про неслушні переслїдуваня бандуристів і лїрників зі сторони полїциї в Росиї. До поясненя реферату відспівав п. О. Гемба (з бандурою) думу про Морозенка, духовну пісню про Івара Богослова, та инші, а п. І. Левченко відспівав в супроводї фортепяну побутові піснї „Чи я в лузї“, „Ой я нещасний“, та „В кінцї греблї“.

— † **Ґр. Володимир Лось**, віцепрезидент намісництва і довголїтний правительственний комісар в кр. соймі, помер минулої суботи вечером. Покійник, чоловік незвичайно спосібний, трудолюбивий і чесний полишає за собою правдивий жаль у людий, що знали єго близше і могли власними очима слїдити се повне самопосьвяти житє. Родив ся в 1847. р. в Кульматичах, а по укінченю правничих студий у львівскім унїверситетї перейшов до полїтичної служби в намісництві, опісля в мінїстерстві внутрішних справ, де дослужив ся в 1878. роцї становища віцесекретаря мінїстерства. Якийсь час був управителем староства в Пільзнї, в 1883. роцї найвисшим рішенєм придїлено єго як секцийного радника мінїстерияльної президиї мінїстрови Галичини бар. Земялковскому. В 1892. відзначив єго цїсар титулом і характером радника двору, а в 1904. роцї іменував єго віцепрезидентом галицкого намісництва. Від тої хвилї працював покійник невтомимо для добра краю, при чім виявляв неоднократно свою безсторонність і повний такт супроти руского народа. Похорон відбуває ся нинї о 11. год. рано. В. є. п.!

— **Вибори на Буковинї** принесли сьвітлу побіну українській национальній ідеї. Нї один з москвофільских кандидатів не вийшов. Вислїд виборів загально ось як представляє ся: в руских виборчих округах вибрані народовцї: Спенул, Семака, Лукасевич, Лисан і Василько та Гаврищук (укр. соц. дем.); в румуньских округах вибрані: др. Лупу, Сербу, др. Ончул, Семіновічі, бар. Гормузакі і Купаренко; в нїмецких округах прийде до тїснїйших виборів; в католицких громадах вибраний староста Кешман (н. нац.), в протестантских Ляндвер, в инших др. Кац (сион.), а в польскім виб. окрузї др. Квятковский. Замітна річ, що Липовани, себто справдїшні Москалї голосували не на москвофільских, лише на українських кандидатів. І они пізнали ся на австрийских „істінно русскихъ“.

— **Відгомін академічного страйку.** За участь в страйку на унїверситетї у Львові релеґовано на оден піврік Тад. Антоневича, студ. філ., Едв. Ельстера, студ. медицини і Генр. Шренґера, студ. філ. Деканьску нагану дістало коло 30 студентів.

— **Переписка редакциї і адмінїстрациї.** *Впв. Національ-демократ.* Дякуємо. Помістимо небавом. *Впв. Дописователеви з Белзкого.* Помістимо в однім з найблизших чисел. *Впр о. Б в П.* Мабуть, безвиглядне. На всякий спосіб з друком Вашої оповістки здержимо ся пару день аж до вияснення ситуациї. *Впв. 4-а в Сяніччинї.* Дякуємо за статию і признанє. Все зробимо.

Оповістки.

— **Шевченкове сьвято в Кіцманї.** Молодїж української ґімназиї в Кіцманї уладжує дня 7. с. м. при співучасти п. Ольги Гімен „Шевченковий концерт“ в 50-ті роковини єго смерти. Програма: 1) Вступне слово. 2) Шевченко-Біликовский: „Гамалїя“ хор муж. в супр. фортепяна з солями і деклямациєю. 3) „Любов Шевченка до України“, відчит. 4) Кониський-Лисенко: „Молитва“ хор дїточий на 2 голоси в супр. форт. 5) Шевченко: „До Основяненка“ деклямация. 6) Шевченко-Січиньский: „Один у другого питаєм“ хор мужеский a capella. 7) Шевченко: „Лічу в неволї днї і ночі“ деклямация. 8) Кумановский: „Вязанка“ хор мішаний. 9) Кониський-Нижанковский: „Люблю дивитись“ дует. 10) Шевченко-Воробкевич: „Думи мої“, хор мужеский. 11) Шевченко: „Посланіє“ деклямация. 12. Шевченко-Людкевич: „Косар“ хор муж. в супр. форт. 13) Закінченє. — Початок о год. 7. вечером. Цїни місць: від 20 с де 3 К. Чистий дохід призначений на місцеву „Шкільну поміч“.

Наука, умілість і письменьство.

П. Понятенко. **Значіння рідної мови для поетичної творчости Шевченка.** Ст. 18, 16-ки. Видавництво „Зоря“ в Київі, ч. 11. Цїна 5 коп. Автор сеї книжочки вияснив справдї на часї питанє, чому писав Шевченко по росийски. Вороги нашого народного письменьства (москвичі) заявляють, бутьто би Шевченко писав длятого по росийски, що узнавав єї як мову лїтературну, „общерусску“. Та се велика нїсенїтниця. Шевченко, як бачимо з єго творів, є сьвідомий Українець. То, що написав по росийски, пішло в забутє і не має лїтературної стійности, а українськими творами цїкавить ся цїла Европа. І на нїм власне показало ся, що поетична творчість взагалї може розвинути ся на питоменнім народнім ґрунтї. Що Гоголь Українець писав лише по росийски, а Вальтер Шкот, Шотляндець по анґлїйски, не може бути доказом проти сего, бо знаємо, що они в народній мові не писали нїчого, а чужа мова була їм змалку як рідна, хоч почували себе иншої народности. Лїтература отже, штука, вся духова культура якогось народа підупадають, коли нищить ся єго рідну мову. Отсе короткий перегляд змісту брошурки. *К.*

Телеґрами

з дня 4. цьвітня.

Будапешт. (ТКБ). Предсїдник мінїстрів ґр. Куен-Годервари поїде небавком знова до Відня, щоби конферувати з предс. австр. кабінету бар. Бінертом у військових і банкових справах.

Будапешт. (ТКБ). Урядово доносять, що бактериольоґічні розгляди мощів помершої особи в Лябатлян не потвердили підозріня о холєру.

Сараєво. (ТКБ) На дневнім порядку босаньского сойму було земельне предложенє. Серби явили ся в комплетї, а з хорвацко-македоньскої сторони були лише 4 послн. На початку засїданя Хорват Кітічіч попросив відпустку. П. Ґальтбашіц (Магомет) просив о ствердженє комплету. П. Стояновіч (Серб) виступив проти обструкциї, яку робила соймова більшість. Просьби про відпустку є лише маневром в цїли ударемненя засїданя. Предсїдник ствердив, що нема комплету і відрочив на чверть години засїданє. По перерві приступлено до дискусиї над предлогою правительства в справі позички на вивласненє селян, яких оно має підпирати при помочи заряду краю. З днем, коли сей закон увійде в житє, тратять всї приватні заведеня їм признані привілеї і право до відшкодованя. Пос. Бенко просив в довшій бесїдї о принятє сеї предлоги.

Будапешт. (ТКБ). Мінїстер Гієронимі занедужав на інфлюенцу.

Мадрит. (ТКБ). Каналєяс утворив новий кабінет. Нові мінїстри зложать нинї присягу.

Царгород. (ТКБ). Турецке військо по завзятій боротьбі з Арнавтами знова заняло місто Тузї. Арнавти були знаменито уоружені, бо забрали з військових маґазинів все оруже. Ворохобники витратили 200 людий, а турецке військо 50.

Льондон. (ТКБ). Бюро Райтера доносить з Батавії: На східній части острова Яви вибухла чума. Доси померло 100 осіб.

Льондон. (ТКБ). В низшій палатї предложив льорд Роберт таку резолюцию. З огляду на загальну зміну положеня в Европі, палата з напруженєм слїдить приготованя правительства до оборони держави.

Новий Йорк. (ТКБ). Збори скликані тутешним клюбом працї, в яких взяли участь представники торговельного і фінансового сьвіта, і много духовних, вибрали комітет з 300 членів, який має урядити як найскорше в цїлім краю збори на користь розємного суду, проєктованого президентом Тафтом, а найбільше розвинути пропаґанду за пропозициєю що до анґлїйско-американьского договору.

Всячина.

— **Трудящість Папи Пія X.** Одна з італїйских часописий подає спис послухань, які Папа удїлив в р. 1910. Спис обнимає лише послухання приватних осіб, яких папа приймав на II. поверсї Ватикану. З сего викаву виходить що Папа приняв в минулім роцї 49.597 осіб. Крім сего удїляв голова Церкви послуханя в означених днях ріжним кардиналам, провідникам ріжних церковних видїлів, секретарям і иншим пралатам, з якими обговорює ріжнородні справи, всякі духовні питаня, полїтично-релїґійні питаня між Ватиканом а чужими державами і ин. Очевидно, що такі послуханя дають багато працї, а до сего треба зважити, що нема нї одної вільної хвилї, коли би Папа не обговорював якоїсь справи, що відносить ся, чи до самого Ватикану, чи до всего християньского сьвіта.

— **Парасолї з віконцями** є буцїмто останним винаходом практичних Анґлїйцїв, які виходять із тої засади, що парасоль повинен хоронити нас на улицї від дощу, та не робити із нас „заслїплені“ жертви новочасної штуки — автомобілїв, яких очивидно з далека бачити годї. Парасолї заосмотрені очевидно зі всїх сторін віконцями, виробляють вже в Льондонї і стануть ся в коротцї модними на цїлім континентї в надходячім сезонї. Та пишуть, що парасоль сего рода не є однак винаходом зовсїм новим і мав бути уживаний вже перед 50 лїтами якимсь росийским князем Путятином.

Сей князь, в своїй молодости мав бути сьвідком покусаня свого ґувернера скаженим псом. Від часу сего сумного случаю, князь лякав ся все до кінця свого житя стрічи із псами, а щоби міг розглядати ся на всї сторони, навіть, коли йшов під парасолем, казав собі збудувати парасоль з віконцями. Отже — на сьвітї все вже було! — як доводив се Бен Акіба.

— **Щасливий знахідник.** В Амстердамі найшов якийсь робітник на березї моря пакет, в якім находили ся грошеві банкноти вартости пів мілїона голяндских ґульденів. Щасливий знахідник зложив сї гроші на полїциї. Дивним дивом нїхто не зголосив ся ще по них.

— **Український відділ на одескій виставі.** На одескій виставі в 1911 р. орґанїзує ся український відділ, в якім будуть зібрані наукові, етноґрафічні і инші річи. До участи в сїй виставі візвав комітет інституциї і багато приватних людий з Київщини.

— **Підземні ґази в Семигородї.** На однім з останних засїдань угорского сойму подав мінїстер скарбу Люкач кілька цїкавих вияснень в справі відкритя підземного ґазу в Семигородї. Правительство сим питанєм живо займає ся. Вислано вже до Америки знавцїв, щоби вистудиювали тамошні способи видобуваня земельного ґазу. Спроваджено також з Америки ріжні приряди, які мають запобігти ви-

вітрюваню ґазів. Міністер скарбу є пересьвідчений, що сї жерела земельного ґазу дадуть нечувані скарби; мимо сего правительство не хоче само їх видобувати, лише віддати приватним підприємствам і обіцює з всеї сили підпомагати.

— **Телеґраф без дроту у американьских Індиян.** Поміж індияньскими племенами, що мешкають в долині ріки Путумайо є від давних часів ориґінальний, природний спосіб передаваня своїх думок на більше віддалене. Прилад, яким сї Індияни послугують ся, складає ся із двох кусків дерева, в яких розпеченими камінями виверчують дїри в тій цїли, щоби повставали ріжні барви тонів, коли ударяє ся по них ґумовою руркою. Ріжниця тонів дає ся іменно відчувати в наслїдок більшого чи меншого віддаленя сих дїрок від себе на 6 до 9 миль.

— **Кілько слів говорить чоловік на добу?** Оден з анґлїйских учених взяв на себе задачу обчислити, кілько слів говорить чоловік пересїчно протягом одної доби. Принявши, що чоловік говорячи скоро, виповідає в одній мінутї 100 слів, що на годину дає 29 сторін друку вісїмки, дальше, коли прийме ся, що на добу говорить чоловік пересїчно три годинї, то випаде на тиждень 600 сторін друку. За рік повстане з того 52 книжок, кожда по 600 сторін. Се обчислене ке відносить ся, очевидно, до жінок, тому, що їх кожда „найкоротша“ розмова вже сама собою дала би спорий том друку.

— **Клопіт хулїґанів з хулїґаном.** Православний синод в Петербурзї поручив епископови в Саратові Гермоґенови, щоби сейчас казав звісного православного шибайголову Іліодора специяльно виделеґованим духовником усунути з монастиря в Царицинї. Іліодор має бути переданий сьвітским властям, щоби перевезли его до Новсїла в тульскій ґубернії і там замкнули его в якімсь монастирі.

— **Анґлїйска виправа до бігуна.** До Льондона надійшла перша вістка про анґлїйску виправу до полудневого бігуна, під проводом капітана Скота. Виправа находить ся вже в прибігунових околицях. Ся виправа стрінула ся там з шведскою виправою Амудзена. Крім сего в дорозї до бігуна є також виправа Японцїв.

— **Заповіди Сари Бернгардт.** Підчас останнїх своїх виступів в північній Америцї оголосила Сара Бернгардт в New Jork Herold „десять заповідий“ свого житя; їх точне примінюване, як запевнює дало їй вічну молодість і позволило їй в так поважнім віцї займати ся сценічною працею. Є они такі: 1) Май в житю цїль, що займала би твою думку і серце. 2) Май побічні цїли, які від часу до часу відривали би твою гадку і серце від першої цїли. 3) Постарай ся зрозуміти, які маємо в собі прикмети, дари, талант і управляй ними належно. 4) Зрозумій, що є менше важне в твоїм житю і відкинь се від себе. 5) Старай ся займати всїми пригодами сьвіта, та не переймай ся ними. 6) Їж те, що любиш і коли маєш охоту, але нїколи не їж тілько, кілько би ти хотїв. 7) Пий лише воду і овочеві соки. 8) Спи денебудь і як лиш тобою сон оволодїє. 9) В протягу дня уділяй собі хоч кілька хвиль абсолютного спочинку. Такі перерви продовжують житє. 10) Старай ся трафити на одвітне для себе занятє, післанництво, чи ремесло і уважай працю за приємність, а навіть розкіш, а не за примус і кару.

— **З чорносотенного пекла.** Про нечуване сьвятотатство в країнї рос. кнута, до якого так побожно завертають очи наші рублехапи, доносить час. „Рѣчь“: Дня 22. м. м. в ночи, в церкві при офіцирскій школї кавалериї відбували ся безсоромні орґії, в яких брали участь рядовий Михайло Чернїшев і женщини. Коли вартівник побачив сьвітло в церкві, скликав офіцирів і силою дістали ся до церкви. Очам прибувших представив ся страшний вид: скрізь фляшки із горівкою і пивом і ковбаси. Чернїшев підчас виважуваня дневий повісив ся.

— **Демонстрациї против женщини-доцентки.** На університетї в Атенах в часї першого викладу доцентки медицини п-нї др. Панаґіотатон прийшло онодї до бурливих демонстраций між противниками і приклонниками доцентки. Богато студентів спротивило ся іменно покликано женщини на становище професора. В часї сеї бучі богато женщин-слухачок зімлїло. По порядку відбув ся виклад дальше серед невгаваючих оплесків. Президент мінїстрів і мінїстер судівництва, що були присутні на сїм викладї, зложили доцентцї желаня.

— **Господарске житє в старинній Грециї,** якого розцьвіт в клясичних часах дехто ставляє нам як взір ідеальної культури, основувало ся в великій части на ошуканчій спекуляциї. Се виказує француский учений Жарде в „Revue de Paris“ в статї, в якій обговорює старинну спекуляцию. В осередках грецкої історії, коли то ще більшу часть торговельних інтересів Геляди держали в своїх руках Кретийцї та Фенікійцї, не богато підношено скарг на безсовісну спекуляцию, але з хвилею, коли хитрі Греки вивчили всї купецкі штуки від чужинцїв і заволодїли торговлею на берегах Середземного моря, починає ся спекуляция та шахрайство на велику скалю. Несподїване підвисшуванє цїн, продажа фалшивими тягарками і т. и. викликує голосне невдоволенє і жалоби на безсовісність купцїв. В портах, які були в старинї біржами, будучи в стичности з ріжними породами людий, відбував Грек купецку практику, вчив ся, як би то для себе найбільше користи придбати. Починає зростати старинний капіталїзм, повстають богатирі, що після своєї вподоби підвисшують чи знижують торгові цїни. Силу богацтва починають люди цїнити і корити ся перед нею; купець Кефаль є личним приятелем Перікля і має необмежений кредит. Грек Клеомен став намісником Єгипта з ласки Олександра і орґанїзує ту торговлю збіжем в великих розмірах; скрізь має свої філїяльні склади і тисячі аґентів, які звіщають его про цїни на біржі в ріжних околицях. Маємо в старинї навіть „зелїзні трусти“ — стоваришенє богатих купцїв, що розвели на велику скалю добуванє зелїза в Сицилії і заробляли при тій спекуляциї 200% коли мудрий Талес із Мілету видів, що заповідають ся гарно оливні жнива, то наймає до виробу оливи всїх Кельтів в краю, щоби опісля диктувати високу цїну за так потрібну омасту, якою являє ся на полудни олива. Сї обманчиві манїпуляциї стали ся справдїшною небезпекою для бідного народу, тому Лїзий домагає ся кари смерти для тих, що серед найгарнїйшого супокою кладуть бльокаду на всьо найпотрібнїйше для своїх співгорожан. Міста іменували окремих урядників, що мали доглядати, щоби всї средства до житя подавано сумлїнно. Сї урядники уживали нераз навіть дуже острих середників; наприклад одного торговця риб так довго держали в вязницї, поки він не знизив цїни риби. Та ремесло спекуляциї так сильно було загнїзджене між Греками, що атеньска міска управа сама закупила одної днини всьо олово з копалень в Лявриї, щоби продавати его опісля по трохи висших цїнах.

— **О льондоньскім руху** тодї наберемо понятя, коли зважимо, що лїнії підземних зелїзниць перевезли в минулім роцї 101 мілїон подорожних, а мимо сего пасажирский і омнїбусовий трамваєвий рух зовсїм не змінив ся.

— **Месть росийских революционерів.** Між Монаком а Нїцею в зелїзничім возї напало на звісного росийского співака Шаляпіна шістьох росийских революционерів, та Шаляпін оборонив ся. Сей напад був актом мести революционерів за перехід Шаляпіна із революцийних рядів (вінжеж був личним приятелем М. Ґоркого) до реакционїстів, якого висловом було відспіванє на колїнах в петербурскій опері росийского гимну в присутности царя.

— **Яка то любов в царскій Росиї!** Столипін написав до мінїстра Дурнова письмо, в якім взиває его, щоби виїхав зПетербурга. Дурново відповів, що чує ся зовсїм здоровим, отже не має охоти до виїзду.

Вісти торговельні і промислові.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові від 27. марця до 2. цьвітня 1911.

	за 50 клґ.
Пшениця	11.00—11·25 К
Жито	7·00— 7·20 К
Ячмінь броварняний	8·50 — 9·50 К
Ячмінь на пашу	8·00— 8·30 К
Овес	8·10— 8·50 К
Кукурудза	0·00—00·00 К
Гречка	6·40— 6·60 К
Горох до вареня	11·70—13·20 К
Горох на пашу	00·00—00·00 К
Бобик	8·00— 8·30 К
Конюшина червона	72·00—81·00 К
Конюшина біла	93·00—101·00 К
Конюшина шведска	65·00—75·00 К
Тимотка	45·00—55·00 К
Ріпак зимовий	13·00—13·30 К
Насїнє конопл.	00·00—00·00 К
Хміль старий	105·00—120·00 К
Хміль новий	00·00—0·00 К

ЗАМОВЛЕНЯ НА ВСЯКИЙ ТРАНСПОРТ ВИН ЛІТУРҐІЧНИХ ПРИЙМАЄ

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

У ЛЬВОВІ.

Цїна при замовленю висше 10₀ л. 50 л. 25 лїтр.

Самородне за лїтру	1·32 К	1·36 К	1·40 К
Геґеляйске »	1·20 К	1·24 К	1·28 К
Герцеґовиньске »	1·10 К	1·14 К	1·18 К
Австрийске »	0·96 К	1·00 К	1·04 К

Бочки числить ся осібно, але до двох місяців можна звернути їх до Львова, а вся почислена квота звертає ся. Фрахт вина до Львова оплачує „Народна Торговля“, зі Львова до стациї призначеня, замовляючий. — **Тисячі признань до перегляду.**

ДО

АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТЇ:

Саксонія, дня 18. цьвітня.

Ультонія, дня 11. цьвітня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня: 8|4, 29|4, 20|5, 10|6, 8|7 1911.

Мавританія: дня 2|4, 13|5, 3|6, 24|6, 2|7 1911. 122(32—?)

Асекуруйте своє майхо від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків**.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Основи перспективи з 95 рисунками долученими до тексту, укладу *Михайла Коця*, накладом Р. Т. П. Сей підручник є потрібний для всїх, що учать ся рисувати і малювати з природи. Набути можна по цїнї за брош. 2 К 10 с а за опр. 2 К 40 с, в книгарни Тов-а ім. Шевченка і в Р. Тов. Пед. а також у автора у Львові, ул. Солодова 1.

Ол. Барвіньский, Історичний огляд заснови Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listy Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

„ Княгиня „ 30.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Тов. ім. Шевченка.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. - 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіди клеветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8⁰ ст. 16. — Цїна 10 с.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16⁰ ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8⁰ ст. 27.— Цїна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905 8⁰ ст. XIV+170. -- Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8⁰ ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8⁰ ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908 мал. 8⁰ ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8⁰ ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

Історичний розвій імени українсько-руского народу. Львів 1909, мал. 8⁰ ст. 41. — Цїна 40 с.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	50·10
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	**8·40**	**30·2**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	**7·41**	11·02
Самбора	8·00	9·58	2·00	—	9·00
Рави рускої	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11.55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	**6·55**	11.15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	**12·40**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	5·20	10·40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	3·10	9·35	—	—	10·35
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·59**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	—
Яворова	8·20		—	6·30	
Брухович	6·13	7·34		7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
З Підзамча о:					
					11·32
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	11·35А
Винник			1·30		
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в недїлї.

А = лише в середи і суботи. — В = в день перед кождою недїлею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій недїлї і сьвят обох обрядів

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL